

TİP SEÇİMDE

Türkiye İşçi Partisi seçimlere katılıyor. Türkiye İşçi Partisi ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin bayrağını Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne diyecektir. İşçi sınıfımızın, müttefikleri yoksul köylülerin, kentli emekçilerin, memur kitlesinin büyük çoğunluğunun, ilerici, demokrat aydınların ve gençliğin gerçek biricik temsilcisi Türkiye İşçi Partisi'dir. Çünkü Türkiye İşçi Partisi sosyalizmi hedef alan, sosyalizmi savunan partidir. Gerçek düzen değişikliği kapitalizmden sosyalizme geçiştir. Kapitalizmin her biçimi işçi ve emekçi kitlelerin sömürüsüne dayanır. Kapitalizmde değişiklikler yapmakla sömürü, yoksulluk, işsizlik, haksızlık ve adaletsizlik ortadan kalkmaz. İşçi ve emekçiler gerçek özgürlüğe kavuşmaz.

Hayat pahalılığı altında ezilenlerin, geçim sıkıntısı çekenlerin, bin zahmetle yetiştirdiği ürünlerini ucuzundan tüccara, tefeciye kaptıranların, okula gidebil-

me ve okuyabilme imkânı bulamayanların, ekmeğini kazanacak bir işe giremeyip boşa geçenlerin, yoksulluğun pençesinde perişan olanların özgürlüğü olur mu?

Kapitalizmin özgürlüğü, emeği sömürme özgürlüğüdür. Sermaye sahiplerinin kâr ve daha, daha fazla kâr edebilme özgürlüğüdür. Ancak sömürünün, yoksulluğun, cehaletin tümüyle ortadan kalktığı sosyalist düzende tüm kol ve kafa emekçileri köylü ve kentli üreticiler, yurdumuzun yarımını emanet edeceğimiz gençler gerçek özgürlüğe kavuşacaktır.

Kapitalizmden sosyalizme bugünden yarına hemen geçilmez. Ama bugünden sosyalizme doğru gerçekçi ve geçerli adımlar atılabilir, atılmalıdır. İşçi sınıfımızın bilimsel sosyalist partisi olan Türkiye İşçi Partisi bu görevi yapmaktadır. Sosyalizme giden yol, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin tek bir bütün olarak bileşik

verilmesinden geçer. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm yolunda, tüm emekçilerin, ilerici, demokratik, yurtsever güçlerin işçi sınıfının ve politik partisinin önderliğinde güç ve işbirliği etmesiyle ilerlenir. Türkiye İşçi Partisi, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde önderlik eden partidir.

Türkiye İşçi Partisi seçimlere katılıyor, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne mutlaka girecektir. İşçinin, emekçinin; sömürülen ve ezilenin; haksızlığa, saldırıya uğrayanın ve baskılar altında inatlenilen sesini Meclis'te var gücüyle duyuracak, onların hak ve özgürlüklerini yılmadan savunacak, sermaye sınıfları partilerinin oyunlarına, yolsuzluklarına, kaypaklığına ve kaytarmacılığına tüm gücüyle karşı çıkacaktır. Vereceğin oylar, bu işlerin başarılmasını sağlayacaktır.

Behice Bran

**BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN**

GÖREV

SOSYALİZM BAYRAĞINI MECLİSE DİKELİM

Haftalık
gazete

100 krş.

22
Nisan
1977

Umut fakirin ekmeği değildir. Umut, sosyalizmdir. Güçler birleştirilmeli, sosyalizm bayrağı Meclis'e dikilmelidir.

İlericiler, yurtseverler, sosyalistler görev başına!.. Yarın bugünden kurulur

Önümüzdeki seçimlerin apayrı ve çok önemli bir özelliği var. Sekiz yıllık aradan sonra ilk kez işçi sınıfımız ve emekçi halk kitleleri seçimlerde doğrudan yer alıyor. Türkiye İşçi Partisi se-

çimlere katılıyor.

Meydan, herbiri değişik kılık kıyafette, farklı tutum ve görüntüde olsa da, hepsi birer sermaye partisi olan partilere bırakılmıştır.

Böylece 1977 Haziran seçimleri, işçi sınıfımız ve yandaş emekçi halk kitleleriyle burjuvazi arasında ki sınıf mücadelesinin bir alanı oluyor.

Ne kadar değişik ses çıkartırlarsa çıkartırlar onlar, yurt sorunlarını, kanla, kârla, soygun ve sömürüyle beslenen ve ayakta durmağa çalışan kapitalist sistemin içine hapsediyorlar. Bu kör çerçeve içinde ırkçı, milliyetçi, faşist, komandosu, "ümmeçisi, şerbetçisi ve "düzen" edebiyatçısı yurt sorunlarını kapitalist sistemle sınırlı olarak tartışıyorlar. Şimdi onların karşısına bütün gerçekliğiyle sosyalizm dikiliyor!

İŞÇİLER, KOYLULER, TÜM EMEKÇİLER! İLERİCİ GENÇLER, AYDINLAR! DEMOKRATLAR, SOSYALİSTLER!

Sosyalizm mücadelesinin olduğu gibi bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin de kararlı, tutarlı savunucusu işçi sınıfı ve onun politik önderliğinde emekçi kitlelerin örgütlü birliğidir.

İşbirliği, gerici tüm sermaye sınıflarının politik, ideolojik dayatma ve zorlamalarıyla bu mücadeleden bütününü kesintiye uğratamaz. "Önce bağımsızlık, sonra demokrasi, daha sonra da sosyalizm mücadelesi" denemez!

Bu mücadelenin içiceliği ertelenemez! Nasıl ki, insanlığın, insanca yaşama özlem ve direnci kesintiye uğratılmazsa...

Ve nasıl ki, bağımsızlık onuruyla barış içinde ve sömürünün son bulduğu bir dünyayı kurma inanç, tutku ve azmi ertelenemezse...

Emperyalizmin albulukası altında her türlü politik ve

(Devamı Sayfa 4'de)

ASLINDA YOK BİRBİRİMİZDEN PEK FARKIMIZ
HEPİMİZ SERMAYEDEN YANAYIZ !..

NASIL BİR TÜRKİYE İÇİN?...

Bugün vatan topraklarının bir bölümü, askeri üsler ve dinlenme tesisleri adı altında dünya emperyalist sisteminin başpatronu Amerika'nın ve vurucu gücü NATO'nun emri altındadır.

Türkiye, çeşitli tarih ve dönemlerde sermaye iktidarınca imzalanan bir yığın askeri, siyasi, ticari ve ekonomik anlaşmalarla dünya emperyalist sisteminin ağı içine sokulmuştur.

Bugün sanayi, ticaret ve bankacılık alanlarında uluslararası tekellerle ortaklık kurmamış, işbirliği yapmamış, anlaşmalar imzalamamış tek bir büyük sermaye grubu yoktur.

İşbirliği büyük sermaye ve iktidarları, ülkenin güvenliğini, emperyalist sistemin iki dudağı arasında çıkacak karara bağlamışlardır.

"Bağımsızlık" dendiği zaman egemen sermaye sınıflarının, iktidar ve partilerinin hop oturup hop kalkmaları bündadır.

Türkiye'nin dünyada ve bölgede "kışkırtıcı bir dış politika" izlemesi gerektiği söy-

lendiğinde kıyamet koparmaları bündadır.

Bu teslimiyetçi, uydu ve onursuz albulukun kaldırılması, Türkiye'nin emperyalizmin her türlü baskı ve sömürsinden kurtarılması için TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ görev başındadır!

Uzun yılların mücadele ürünü demokratik kazanımlar 1971 sonrasında değiştirilip, geriletilmiştir. 12 Mart döneminde 1961 Anayasasında yapılan bu geriletilici değişiklikler, hiç bir ciddi muhalefete karşılaşmadan, Türkiye İşçi Partisi'nin kapatılmasıyla yarattıkları boşluktan yararlanılarak gerçekleştirilmiştir.

Başta Türk Ceza Kanununun 141 ve 142. maddeleri olmak üzere yasalarda, düşün ve örgütlenme özgürlüklerini kısıtlayıcı bir yığın antidemokratik kayıt ve sınırlamalar vardır.

Gençlerin can ve öğrenim özgürlüğü tehdit ve baskı altındadır.

Dilinden, dininden, mezhebinden, vicdani kanaat ve görüşünden dolayı insanlar, kit-

(Devamı Sayfa 4'de)

Dünden bugüne

1963 Mahalli seçimler yapıldı. Radyolardan o güne dek işitilmemiş, farklı bir ses duyuluyordu. Bu, Türkiye İşçi Partisi'nin işçiden, köylüden yana gür sesi idi.

1965 Genel seçimler yapıldı. Bu seçimlere katılan Türkiye İşçi Partisi, yaklaşık 300 bin oy alıyordu. Parlamento'da ise Türkiye İşçi Partisi 15 milletvekili ile, 15 sosyalist ile yer alıyordu. Türkiye İşçi Partisi'nin gerçekleri haykaran gür sesi, egemen sınıfların suratında bir tokat gibi patladı seçim konuşmalarında ve daha sonraki dört yıl boyunca parlamentoda.

1969 Burjuvazi, bu seferki genel seçimlere hazırlıklı gıriyordu. Sosyalistlerin sesi, en azından parlamentoda azaltılmaydı, ya da susturulmalıydı. Bunun için seçim sistemi değiştirildi. 1965 yılında aldığı oyların hemen hemen aynısını alan Türkiye İşçi Partisi, milli bakiye sisteminin kaldırılması sonucunda bu kez yalnızca iki milletvekili çıkarabiliyordu.

1973 12 Mart muhtırası ile başlayan dönem, burjuvazinin saldırıları için sosyalizme karşı hücumu geçmesi için gerekli bütün koşulları oluştuyordu. Bu dönemde burjuvazinin boy hedefi Türkiye İşçi Partisi kapatıldı. Sosyalistler, geçici bir dönem için susturuluyordu, sosyalist örgütün yeni Türkiye İşçi Partisi'nin kapatılmasıyla.

1975 1973 yılında genel seçimler yapıldı. Genel seçimler nisbi bir demokratikleşmenin ifadesi olmakla birlikte yine de burjuvazi için dikensiz bir gül bahçesi idi. Çünkü seçimlerde sosyalist bir parti yoktu. Burjuvazinin çıkarlarını şu ya da bu şekilde kollayan, savunan siyasal partiler yer alıyordu bu seçimlerde. Sosyalistler bu seçimlerde, demokrasiyi bir adım daha genişletmek için CHP'yi desteklediler.

1977 Yıl 1977. Sekiz yıl sonra sosyalizm yeniden seçimlerde. Türkiye İşçi Partisi seçimlere katılıyor. Sosyalistlerin gür sesi, yeniden radyolarda duyuluyor. Halk kitlelerin en çok politize oldukları bir dönemde, sosyalizmin sesi yeniden en geniş yığınlara ulaşıyor. Sosyalistlerin seçimlere katılmasını önlemeye yönelik bir çok engel aşıldı. Bütün engeller, tertipler aşılarak kazanıldı seçimlere katılma hakkı. İşçi sınıfı ve emekçi kitleler kendi öz temsilcilerini parlamentoya göndermeye kararlılar.

TİP DİYOR Kİ...

• İşçi, emekçi kitlelerin gözü açılmıştır, politika adına ne işler çevrildiğini her geçen gün daha iyi görmektedirler. Bunun için büyük sermaye sınıflarının, sağcı, gerici parti ve politikacıları dahi artık sosyal adaletten işçi, emekçi dar gelirlilerden söz etmek zorunluluğuna duymaktadırlar. Maksatları seçmenlerin kafasını karıştırmayı amaçlamak, iktidarı ele geçirebilmektir.

• İşçi sınıfımıza ve emekçi halkımıza olan güveniyle Türkiye İşçi Partisi, büyük sermaye sınıflarının ve partilerinin hesaplarını boşa çıkartmak mücadelesini azimle yürütmektedir...

• Doğudaki terör karşısında, burjuva partileri ve politikacıları suskundular. Çünkü hepsi aslında doğu illerimize karşı ayırım gözetken bir tutum içindedirler. Yalnızca Türkiye İşçi Partisi, işçi sınıfımızın bilimsel sosyalist partisi olarak hiç ayırım gözetmeksizin tüm baskı ve şiddet uygulamalarına karşı çıkmakta, demokratik hak ve özgürlükleri her yerde ve her zaman şaşmaz bir tutarlılık ve ısrarla savunmaktadır. Çünkü demokrasinin gerçek savunucuları ancak sosyalistlerdir...

• Bugüne ulaşmak kolay olmadı. Binlerce işçi ve emekçi üyemizin disiplini, fedakar çalışmaları, büyük güçlüklerle, baskılara göğüs gererek yürüttüğü çetin ve kararlı mücadelesinin sonucudur bu.

• İl ve ilçe yöneticilerimiz saldırılara uğradı, tutuklandı, işkence gördüler. Kimi üyelerimizin canlarına kastedildi; yaralananlarımız, ölenlerimiz oldu. Ama Türkiye İşçi Partisi, köklü bir geçmişin günümüzde sürdürücüsü olan politik bir güç olarak temsil ettiği işçi si-

nif ve emekçi halk yığınlarından aldığı kuvvetle burjuvazinin bütün engellerini boşa çıkartmasını bildi; seçimlere katılma olanağını elde etti...

• Faşizme ve emperyalizme karşı mücadelede kararlılığın ve tutarlılığın örneği sosyalistlerdir. Türkiye İşçi Partisi 1977 Haziran seçimlerinde bu gerçeği göstermeye devam edecek, demokrasi, bağımsızlık yolunda atılması gerekli adımların en geniş kitlelere benimsenmesini sağlayacaktır. Milliyetçi Cephe içinde toplanmış olan en gerici burjuva partileri karşısındaki geniş yığınasal güçlerin birlik ve dayanışmasının temelleri önümüzdeki seçimlerde Türkiye İşçi Partisi eliyle güçlendirilecektir...

• Antikomünizm edebiyatının aslında, kapitalist sömürüyü gözlerden gizlemek, işçi ve emekçi sınıfların örgütlü bir güç olarak burjuvazinin karşısına dikilip emeklerinin hakkını alma mücadelesini elden geldiğince baskı altında tutmak; düşün, fikir, yazın hayatını alabilirdiğince engellemek, daraltmaktan başka anlama gelmediğini artık bilmeyen kalmadı.

• Sömürü, hayat pahalılığı, geçim zorluğu ve işsizlik, gençler için eğitim tıkanıklığı keskin bir bıçak gibi gelip kemige dayanmıştır. İşçi, emekçi halk kitleleri ve gençlik kesimi bu duruma "artık yeter" diyorlar...

• İşçi sınıfımız, sınıftan kopuk, sosyalizme inanmayan, işçi sınıfı adına ahkâm kesen sarı sendikacıların ve sendika aristokratlarının koyduğu engelleri aşacaktır. Çünkü sendikalarda tabanı bulunan işçiler, bugün işin kendilerini yönetmekte olan sendikacıların daha bilinci ve ilerdendirler...

Nihat SARGIN (Devamı Sayfa 4'de)

NASIL KALİYONER OLUYOR?

Batırırsın gemini doldurursun cebini

Bundan birkaç yıl önceydi. Bir karadeniz şehrinin deniz kenarındaki lokantasında sohbet konuşuluyordu. Masalar arasında laf atmalar başlıyordu. Şehrin kalantör tüccarlarından biri birkaç masa ötedeki gemiyle şakalaşıyordu.

- Ne o işsizsiniz yine.

....

- Ulan köftehorlar, gemi limanda. Binin şu gemiye, hem kurtarın kendinizi, hem de adamın işi olsun.

kayeyi anlatıp, nasıl müyoner olduğunu görelim. Şilep birkaç gün sonra, tepeme fındık yükü ile limandan ayrıldı. Karadeniz'in en iyi gemi batırıcısı olan kaptanı oradan buradan derlenmiş tayfaları gemisinin rotasına oturup sohbetle koyuldu.

Ambarları dolduran fındıklar bu sırada bir Alman firmasına, gemi ile sigorta edilmişti bile... İlk uğrak Varna oldu. Fındıklar boşaltıldı, Ge-

bin batmakta olduğu bütün dünyaya yayıldı. Tel-sizlerinin başındaki birçok geminin ağzından "yazık" sözcüğü çıkar-ken batırma ile ilgili işler yürüyordu. O sırada çevreden geçmekte olan bir iki şilep yardama geldi. İşler karışmaya başla-mıştı. Kaptan, "yaklaş-mayın gemimizin yükü yancısıdır. Bizi kurtaralım derken, siz de yanar-sınız" diye feryadı bastı. Zar zor taş yükülü şilep batırdı.

Kalantör tüccar bize doğru döndü. Limandaki gemiyi gösterdi.

- Şuna bakın. Mah yükleyeli üç gün oldu. Tayfa bulamadı. Demir alamıyor.

- Peki, şu gemiciler işsiz değil mi?

- İşsiz ama, bu gemi İtalya açıklarında batacak. O yüzden bunlar ona tayfa yazılmıyor.

Sohbet biraz daha devam etti, son buldu. Pek inanmamıştım bu hikayeye. Aradan aylar geçti. Bir gazetede kokusu gıncıncı olayı aruşturdum. Gerçekten batmıştı bizim Karadeniz sahlinde tayfa arayan şilep. İster-seniz laf uzatmadan hi-

minin ambarına yeni yük olarak taş dolduruldu. Varna'da boşaltılan fındıkların parası alındı. Taş yükü için hammaliye ödendi.

İstanbul boğazından geçildi. Çanakkale'den geçildi. Adriyatik sahillerine varıldı. Geçiş belgelerinde geminin "fındık yükü" olduğu yazılıp, damgalar basıldı, imzalar atıldı tabii.

Evet, senaryonun en ilginç yanına gelindi. Gemi batıracaktı.

İhna edici olsun diye; batırma hazırlıkların tamamlanınca SOS verildi. "Fındık yükü!" (!) şile-

Alman sigorta şirketi taş yükü, fındık şilebinin sigorta paralarını ödedi. Geminin sigorta paralarını ödedi.

Ve denizimizin büyük dehalarından (!) biri bir maldan üç kez kaç ediyordu. Varna'dan fındık parasını, Almanya'dan gemi sigortasını ve yine Almanya'dan fındık sigortasını cebine indir-di.

Sonra ne mi oldu? Kaptanın, tayfaların, parasını eksik ödediği için iş mahkemelere intikal etti. Ama sonunda kopardı gitti. Yurda girer dövizler Almanlara geri verilecek değildi ya.

Ahmet ULAS

Ön Seçim Oyunları

1 Mayıs'da ön seçim var; diğer adıyla aday yoklama-sı... Ön seçim, büyük partiler daha kocamanlaştırmak için yapılan masraflar var. Bugünlerde, İstanbul'un, Ankara'nın, İzmir'in pahalı yemek listeli restoranları, "nezi" gece kulüpleri, yağlı müstahzamlar ağır-lıyor. Aday adayların kendilerini ön seçmenlere daha iyi tanıtmaları, daha sıcak ilişkiler kurmaları gerek... Bu ilişkilerin en iyi kurulacağı yerler de yiyeceği, içeceği müziği, şovu zengin restoranlar ve gece kulüpleri. Ön seçmenler dört yılda bir tekrarlanan "Bey"liğin tadını çıkaracaklar.

Bu sisteme göre, millet adına, halk adına meclise girecek olan ve adına "Milletvekili" denilen kişi, milletvekili olmadan önce "Parti'nin vekili" sıfatını kazanmak zorunda. Bir başka deyimle, milletvekili, "millet" tarafından seçilmeden önce partisinin delegelerince seçilmek, aday listesine gir-mek zorunda. Ön seçim ya da yeni adıyla "Aday yoklaması", siyasal partilerin halkın tercihinin daha iyi daha becerikli adaylar sun-ması yönünden bir ölçüde yararlı. Ancak tüm kurumların yozlaştırdığı çarpık kapitalist düzende, ön seçim sistemi de bir "trajedi-komedi" den öte gitmiyor.

DELEGELER-ADAYLAR

Partiler, milletvekili olmak üzere kayıtlı yaptırılan adayların listesini geçen Pazartesi günü Yüksek Seçim Kurulu'na verdiler. Bunların sayısı toplam 5 bin kişi dolayında. 1 Mayıs'da, siyasi partilerin delegeleri, ön seçmenler bu adaylar arasında seçim yapacak. En çok oyu alan delege, o seçim bölgesinde listenin başına yerleşecek. Diğerleri, oy sayısına göre listede aşağıya doğru sıralanacak.

Siyasi partilerde adaylar için oy kullanacak ön seçmen sayısı 542 bin... Yani toplam seçmenlerin yaklaşık 40'da biri kadar. Seçmenler bu 542 bin kişilik topluluğun gösterdiği adaylara oy vermek zorundalar. İş böyle olunca milletvekili aday adaylarının gerçek seçmenlerden önce kendilerini ön seçmenlere şirin göstermesi, beğendirmesi gerekiyor.

PARALAR VE KASALAR

Ya beğendirmezse? İşte bu gerçek bir yıkım. Örneğin Milli Selamet Partisi'nden milletvekili olarak Parlamenta'ya girmeyi vatan-millet (ve tabii epeyce de kendisi ve çıkar çevreleri-nin) hayrı için kafasına koymuş bir vatandaş 150 bin liralık kayıt ücretini de yatırmış bulunuyor. Bu 150 bin lira artık partinin olacak. Aynı şekilde Adalet Partisi'nden aday kayı yaptıranlar ortalama 20 bin, CHP adayları da yine aynı miktarda para yatırırlar. Bu hiç de küçük olmayan rakamlar, aslında ayak bastı parası... Bir de, kayıt gününden ön seçim gününe kadar geçen süre için de ön seçmenleri memnun etmek için yapılan masraflar var. Bugünlerde, İstanbul'un, Ankara'nın, İzmir'in pahalı yemek listeli restoranları, "nezi" gece kulüpleri, yağlı müstahzamlar ağır-lıyor. Aday adayların kendilerini ön seçmenlere daha iyi tanıtmaları, daha sıcak ilişkiler kurmaları gerek... Bu ilişkilerin en iyi kurulacağı yerler de yiyeceği, içeceği müziği, şovu zengin restoranlar ve gece kulüpleri. Ön seçmenler dört yılda bir tekrarlanan "Bey"liğin tadını çıkaracaklar.

GÖRÜCÜ USULÜ!... Görücü gitmiş aile efradı gibi aralarına yeni girecek kişinin erdemlerini ölçecekler... "Elime-cebine" sıkı olmayan adaylar tabii bu erdem sınavında da daha başarılı olacaklar...

İşte tüm bu masraf, tüm bu yorgunluk sonunda eli açık, gözü açık, kalbi, cebi, zengin aday adayımız örneğin AP'nin İstanbul listesinde 40'ıncı sıraya ya da CHP'nin Ankara listesinde 29'uncu sıraya veya MSP'nin İzmir listesinde 10'uncu sıraya oturmuşsa, buna yıkım demez de ne denir... Son çakıkada adına kontenjan denen ve Genel Merkez'den gelen bir tepeden inme aday önüne geçirir ve milletvekilliği kıl payı kaçarsa, "yıkım" demez de ne der-siniz?

ADAYLAR ÜZGÜN PARTİLER MEMNUN

Aday adayları, acaba vatan millet askına bu kadar

Aday adayları ön seçmenlerin gözüne girebilmek için neler yapmazlar. Bir de kazanamaz, alt sıraya düşerlerse... İşte yıkım diye buna derler

masrafa girdik, girdik de iyi mi, kötü mü ettük? diye düşünürsün, büyük partiler, "daha çok aday - daha çok para" hesabı içinde adayların çok olmasından pek memnun... Örneğin MSP'nin 500 adayı var. Adam başına 150 bin lira kayıt ücreti ve başlı alndığına göre, adaylardan toplam 75

milyon lira toplanmış olur. CHP'nin adaylarının ortalama 20 bin lira aldığı düşünülür ve bu rakam aday sayısı olan 1.600'le çarpılırsa ortaya 32 milyon rakamı çıkar. Adalet Partisi de yaklaşık bu miktarda "Aday parası" na kavuşmuş olur.

Partiler, adayların yanın-da bir de, geçen seçimde aldıkları oy oranında Hazine'den yardım alıyor. CHP bu fasıldan 14 milyon, AP 13 milyon, MSP 7 milyon alıyor. Bu rakamlar da ek-lenince, MSP'nin en az 89, AP'nin 45, CHP'nin 46 milyonluk "asgari" seçim bütçesine kavuştukları görülüyor. MSP'nin, Sanayi Ba-

kanlığı kanalıyla sanayicilerin ithal ve benzeri taleplerini karşılarken zorla aldığı bağışlarla 200 milyon liralık bir seçim bütçesine sahip olduğu ileri sürülüyor. AP ve CHP'nin seçim bütçeleri de parti kasalarından yapılacak destekle 60'ar milyon lira dolayında miktara ulaşır.

SEÇİM SİSTEMLERİ

Ulusal bakiye

27 Mayıs devriminden sonra hazırlanan 1961 Anayasası ve seçim yasası ile çoğunluk sistemine bir tepki olarak ulusal bakiye yöntemi kabul edildi. Bu yöntemde ülkedeki bütün siyasal partilerin aldıkları oy oranında parlamentoda temsil edilmeleri sağlandı. Bu sistem sayesinde 1965 seçimlerinde katılan Türkiye İstiklal Partisi 276 binden fazla oy alarak 15 milletvekili kazandı. Böylece Türkiye'de ilk kez sosyalistler parlamentoda seslerini duyurma olanağına baskın. Sosyalistlerin meclise girmeleri burjuva partilerinin saskına çevirdi. TİP'iler dört yıl muhalefetin unutulmaz örneklerini gösterdiler. Onların yaptıkları konuşmalar, önerdikleri haktan yana yasalar ve iktidarlara yönettikleri elastikler bugün hala kışkırtıcı, kalpazanmış cümleler halinde başta CHP'iler olmak üzere bazı parlamenterler tarafından kullanılıyor.

Sosyalistlerin meclise girmeleri ve parlamentoda dönen dolaplardan, halka karşı hazırlanan düzenlerden halkı haberdar etmeleri ve yaman bir muhalefet yapmaları egemen sınıflar çok rahatsız etti. Sosyalistlerin meclise girmelerini engellemek için hemen seçim yasasını değiştirdiler. 1961 seçimlerinde uygulanan nisbi temsil sisteminin biraz değişiki olan barajlı d'Hondt sistemini getirdiler. Bu sistemde küçük partilerin oyları boşa gitmekte ve onların oyları büyük partilere ilave edilmekteydi.

d'Hondt sistemi

1969 yılında yeniden uygulanmaya başlanan bu seçim sisteminin temel amacı yukarıda da söylediğimiz gibi büyük partilerin daha kuvvetli olarak parlamentoya girmelerini sağlamak daha karışık küçük partilerin seslerini duyurulmasını önlemek. Sırf bu nedenle Türkiye İstiklal Partisi 1969 seçimlerinde ancak iki milletvekili çıkardı.

Bu sistemde seçime katılmış olan siyasal partilerin ve bağımsız adayların alt alta ve aldıkları geçerli oy sayıları da bunun hissesine yazılır. Bu rakamlar sırasıyla o seçim çevresinin çıkaracağı milletvekili sayısına bölünür. Elde edilen payları parti ayrıntı yapılmaksızın en büyüğünden en küçüğüne kadar sıralanır. Milletvekillikleri bu paylara göre tahsis edilir. Böylece seçim sayısı denilen ve o ildeki geçerli oy sayısının o ilin çıkardığı milletvekili sayısına bölünmesiyle elde edilen sayıya ulaşmayan parti ne kadar oy alırsa alsın o ilde milletvekili çıkaramıyacak ve kendisine verilen oylar boşa gidecektir.

seçim sistemi değiştirilmelidir

Gördüğümüz gibi bu seçim sistemi sosyalistlerin parlamentoda temsil edilmelerini büyük ölçüde önleyen gerici bir sistemdir. Çok sözü edilen klasik demokrasinin, küt-lelerin ülkenin yönetimine katılmaları temel ilkesine ters düşmektedir.

Seçim sistemi emekçi kitlelerin gerçek iradelerini parlamentoya tam anlamıyla yansıtabileceği bir sekile sokulmalıdır. Bu yapılmazsa yutturmaca bir demokrasiden söz etmek daha doğru olur. Seçim sistemi değiştirilmeli, her sosyalist oy hakkının korunması sağlanmalı, seçimi duyurabilecek bir biçime dönüştürülmelidir. Bu ise ancak TİP'in sosyalizm bayrağını parlamentoya dikmesi ile gerçekleştirilecektir.

Bu seçim sistemi DEĞİŞMELİDİR!
SEÇİM SİSTEMİ HALKIMIZIN GERÇEK İRADESİNİ YANSITMALIDIR!
İŞÇİ SİNİFINİN VE EMEKÇİ KİTLELERİN OYLARI PARLAMENTODA TEMSİL EDİLMELİDİR!

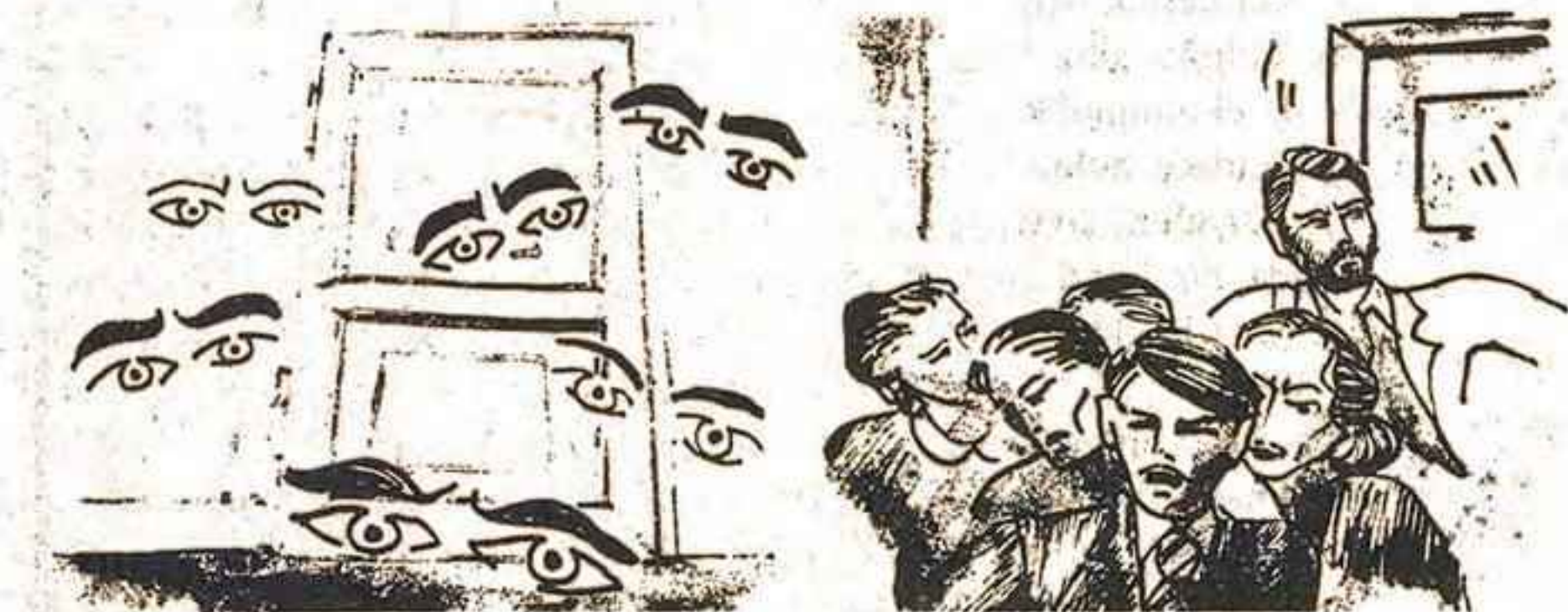
DARAĞACINDAN NOTLAR

Yazan: Julius FUÇIK
Resimleyen: Levent BEŞKARDEŞ
Yayıma Hazırlayan: Işıl KASABOĞLU

Beş dakikaya kadar saat onu vuracak. Güzel tük bir bahar akşamı, 24 Nisan 1942. Topallayan bir yaşlı adam numarası yaparak yürüyebildiğim kadar hızlı gidiyorum. Sokağa çıkma yasağı başlıyor, yani saat onda binanın kapısı kapanmış olacak. Jelinek'le ulaşmak için acele etmeliyim. Orada beni irtibatçım Mirek bekliyor. Bu sefer ne benim ona, ne de onun bana söyleyecek önemli bir şeyi olmadığımı biliyorum. Ama kararlaştırılmış bir buluşmaya gitmekten panik yaratabilir, hem sonra o iki iyi insanı, evsahiplerini durup dururken daha fazla üzmem istemem.

Beni bir bardak çayla karşılıyorlar. Mirek, orada. Fried ile karısı da oradalar. Bu gereksiz bir tehlike. - Bu kadar kalabalık bir yerde olmakla hem kendinizi hem de başkalarını tehlikeye atıyorsunuz. Peki bana ne getirdiniz?

Beni görmüyorlar, çünkü girdikleri kapının arkasındayım. Onları rahatça arkadaşan vurabilirim. Ama ellerinde dokuz tabanca, iki kadına ve üç silahsız erkeğe doğrultulmuş. Ateş edersen beş arkadaşım benden önce vurulur. Kendimi vursam gene silahları patlayacak ve o beş kişi ölecek. Ateş etmezsem altı ay ya da bir yıl hapis yatacağım ve devrim onları sağ olarak kurtaracak. Yalnız Mirek'le ben bu işten sağ çıkmayız; bize işkence edecekler. Benim ağzımdan birşey alamazlar, ama ya Mirek'ten? İspanya'da savaşmış bir militan, Fransa'da iki yıl toplama kampında hayatta kalmayı başarmış bir adam. Savaş sürüp giderken Fransa'dan Prag'a illegal olarak dönen bir adam - Yok hiç bir zaman konuşmaz. Karar vermek için iki saniye var.

Yoksa üç saniye mi?

Ateş edersen, kimseyi kurtaramam, sadece kendimi işkenceden kurtarırım öte yandan beş yoldaşın hayatını feda etmiş olurum. Öyle değil mi? Öyle. O halde karar verilmiştir. Köşeden çıkıyorum.

- Rude Pravo'nun Bir Mayıs sayısının provası.
- Tama çok iyi. Ya sen Mirek?
- Yani bir şey yok işler iyi gidiyor.
- Tamam öyleyse. Bir Mayıs'tan sonra görüşürüz. Ben sana haber yollarım. Hoşça kal.
- Bir çay daha içeyim misin gel?
- Yok yok bayan Jelinek. Burada gereğinden fazla kalabalıktır zaten.
- Hiç olmazsa bir bardaklık ha?

Bardağa doldurulan taze çayın dumanı tüttü...

- Yaa bir tane daha demek!
- Yüzüme ilk yumruk iniyor. Ayaklarımı yerden kesecek kadar sert bir yumruk.
- "Hinde Auf" (Eller yukarı!)
- Bir yumruk daha. Bir daha.
- Tam düşündüğüm gibi.
- Özenle döşenmiş apartman dairesi, şimdi altüst edilmiş eşya ve kırık cam yığını.
- Yumruklar ve tekmele devam ediyor.
- "March!" (Yürü!)

Beni sürükleyerek bir otomobile tıkarıyorlar. Tabancalar hep bana yöneltilmiş. Daha arabada yüklenmeye başlı-

Biri kapıyı çalıyor. Gecenin bu saatinde kim olabilir?

Dişarıdakiler sabırsız. Kapıyı yumrukluyorlar. "Kapıyı açın Polis!"

Çabuk pencerelere. Kaçmalı. Tabancam var; ben kalır onları oyalamam.

Ama çok geç. Pencerelerin altında Gestapo'nun adamları, tabancalarını odanın içine doğrultmuşlar. Sivil polisler kapıyı kırıyorlar, mutfak tarafından koşarak odaya doluyorlar. Bir, iki, üç... dokuz tane birden.

- Yollar.
- Kimsin?
- Profesör Horak.
- Yalan!
- Omuzlarını silkiyorum.
- Doğru olur yoksa vururuz!
- Vurun öyleyse.
- Vuracakları yerde yumrukluyorlar.
- Bir tramvayın yanından geçiyoruz. Sanki bana üzerine beyaz örtü geçirilmiş gibi geliyor. Bir düşün arabası mı gecenin bu saatinde? Her halde ateşin yükseliyor.

(DEVAM EDECEK)

